

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

De Secvndo Modo procedendi in causa fidei per denunciationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Tam si reus in hoc crimine postquam ceperit ac...

Tandem accusatori conanti probare obiectu...

Ubi autem accusator instet, & requiratur, &...

Sed cum hodie accusantis persona raro admittat...

Ego Augustinus officij sanctissime Inqui...

A pestifera heresim Manichæorum, ac aliorum...

Hæc est vulgaris forma, qua hodie Fiscalis...

In hoc libello crimina singula admitta Fiscalis...

De secundo modo procedendi in causa fidei per Denuntiationem.

SECUNDVS modus procedendi, & pro cessum...

Et hic est communis modus procedendi, & vfi...

IN Nomine Domini amen. Anno a natiuitate...

Si autem non denuntiauit scripto, nec cedulam...

idipso assensu...

Libellus accusatorius...

68

lis asseruit, & dixit talia contra fidem, & tenet, & defendit. Ponatur prout denuntiabit. Quo facto in continenti ipse Inquisitor faciat iurare ad quatuor Dei Evangelia ipsum denuntiantem de veritate dicenda super denuntiatis; præstito iuramento interrogabit eum: unde scit esse vera que denuntiavit, & si vidit, vel audivit. Si dicat se vidisse, interrogabit eum: ubi vidit, & quando, & quoties, & per quem modum, & qui erant præfentes. Si dicat, quod non vidit, sed audivit, interrogabit eum Inquisitor a quibus audivit, & ubi, & quando, & quoties, & per quem modum, & a quibus præfentibus audivit, formando articulos de quolibet prædictorum singulariter, & diuisim.

Et notarius ponat totum in actis seu processu immediate post prædictam denuntiationem continuando sic. Qua quidem denuntiatione sic ut præmittitur facta, ipse Inquisitor incontinenti fecit iurare ad quatuor Dei Evangelia ipsum denuntiantem de dicenda veritate super denuntiatis, & interrogavit eundem: unde, & quomodo ea, quæ denuntiaverat, nouerat esse vera. Qui respondit, quod pro eo scit ea quæ denuntiaverat esse vera, quia vidit.

Interrogatus ubi vidit dictum talem facere, vel dicere in prædicta, dixit, quod in tali loco.

Interrogatus de tempore, dixit, quod tali die, talis mensis, & talis anni.

Interrogatus quomodo vidit, &c. Formentur articuli, ut dictum est, & totum ponatur in processu, & specialiter inquiretur ab eo, qui sciunt in tali causa, & qui possunt scire.

Quibus omnibus sic peractis, ultimo interrogabitur, si denuntiat mala voluntate, odio, vel rancore, vel dimittit aliquid favore vel amore, vel alias rogatus, vel subornatus: & postremo iniungitur ei virtute iuramenti præstiti tenere secretum quidquid ibi dixit, vel per Inquisitorem sibi dictum fuerit: & ponetur totum in processu, & in actis. Quibus omnibus sic expleis, sequetur paulo infra. Acta sunt hæc in tali loco, tali die, talis mensis, & tali anno, in presentia mei notarii talis loci, auctoritate talis, & scriptoris domini Inquisitoris, & talium testium ad hæc vocatorum, & rogatorum.

COMMENT. XV.

Num. 68. **D**E hoc secundo modo procedendi in delictis per denuntiationem copiose disserunt suis locis criminalistæ: sed de ea quantum ad nostrum institutum pertinet, agit S. Antonius, 3. par. tit. 9. c. 9. Gondissalvus tract. de hæret. q. 10. nu. 6. Capezius apud Zanchinum, c. 9. vers. de tertia. Repertorium Inquisitorum, & Locatus in opere iudiciali, verbo, denuntiatio. Spancas de Catho. instit. tit. 19. idem in Enchiridio, tit. 23. Ioannes Rojas in singularibus fidei, sing. 5. Tabienfis in summa, verbo, Inquisitor. §. 26. nu. 27. & alij.

Denuntiatio quid. Est autem denuntiatio alicuius criminis apud competentem iudicem, sine inscriptione, facta delatio ad penitentiam peragendam, vel aliam penam legitimam imponendam, vel etiam ad verumque.

A ita Host. in sum. tit. de denuntiatio. §. 1. & Repertorium Inquisitor. verbo, denuntiatio. colligitur, non obscure ex cap. 2. & 3. & capit. super his. & capit. nouit. de iudicijs.

a Et tunc Inquisitor mandet sibi, quod det in scriptis, vel saltem dicat in presentia testium, & notarij. [Et re vera indifferenter hæc admitti possunt, & observari, ut verè admonet Julius Clarus in pract. crim. §. fin. q. 7. vers. ulterius quero. in fin. nam hanc denuntiationem, & in scriptis, & verbo tantum porrigere possunt iudices, qui denuntiant, & tenet etiam Bossius, de denuntiatione, nu. 1. & videntur velle Angelus, Salycetus, & alij, in l. ea quidem. C. de accusat.]

B Quod vero hic ait Eymericus: Vel saltem dicat in presentia testium: non est ita accipienda, ut credamus testes esse necessarios, coram quibus denuntiatio Inquisitori proponatur: id enim nec verum est, nec iure vsquam cautum; sed per testes huiusmodi illas personas religiosas accipere debemus, de quibus in c. vt officium. de hæret. li. 6. & merita auctor in modo præcedenti, & amplius paulo post nu. 84. in tit. quot personæ esse debeant in examinatione testium, & delatorum in causa facti.

b Et obtulit eidem domino Inquisitori cedulam tenoris sequentis. [Cedula vox est Hispana, & id est, scriptura, seu chyrographum.]

Denuntiationis autem formula ita habet: nam, Syndicus seu officialis, vel in proposito nostro designatus, aut quilibet denique fidelis, indicat Inquisitori apud acta, die tali fuisse, tale maleficium commissum, aut talem hæresim assertam a tali homine, & id scire Cainm, verbi gratia, & Scm, aut tales, & tales, atque ita vsus observat, ut ait Angelus tract. de malef. vers. nec ad denuntiationem, nu. 20. & Inl. Clarus, in pract. crim. §. fin. q. 7. vers. quero nunc que sit forma.

His peractis, nulla sunt amplius denuntiantis partes, sed iudiciorum relinquuntur, ut is inquirat

D de delicto, de delinquente, accitis testibus quos denuntians nominavit, sicut alijs, a quibus veritas haberi possit: quod etiam vsus observat, quamvis enim denuntiator iure probare olim deberet vera esse que in denuntiatione asseruit. I. diuis. & Lab accusatio ne. ff. ad senatusconsultum. Turpillia. hodie tamen in praxi iudicantiam non admittit. ita Angelus præcæto loco. & Saly. in l. ea quidem. C. de accusatio. nu. 23. & Marianus Soc. in c. qualiter, & quando et. l. nun. 72. vers. Et licet secundum iura, extra de accusatio. quos sequitur Clarus paulo antea relatus.

E Quo facto incontinenti ipse Inquisitor faciat iurare denuntiantem de veritate dicendi. Idem est in testibus, ut paulo post docet Eymericus, nu. 82. tradit concilium Tridentense, c. 4. & dixi copiose inf. nu. 21.

De tertio modo procedendi in causa fidei per viam Inquisitionis.

TERTIVS modus procedendi, & processus inci-